

STUDIEPLAN

Spesialistutdanning i oral kirurgi og oral medisin

300 studiepoeng

Institutt for klinisk odontologi (IKO), Det helsevitenskapelige fakultet, UiT Norges arktiske universitet

Studieplanen er godkjent av styret ved Det helsevitenskapelige fakultet den 26.11.2020

Navn på studieprogram	Bokmål: Spesialistutdanning i oral kirurgi og oral medisin. Nynorsk: Spesialistutdanning i oral kirurgi og oral medisin. Engelsk: Specialist training in Oral- and Maxillofacial Surgery
Oppnådd grad	Fullført studium gir grunnlag for å søke Helsedirektoratet om godkjenning som spesialist i oral kirurgi og oral medisin. Opptak til spesialistprogrammet krever graden cand. odont eller master i odontologi.
Målgruppe	Målgruppen er tannleger med interesse for undersøkelse og behandling av pasienter med oralkirurgiske og oralmedisinske problemstillinger.
Opptakskrav, forkunnskapskrav, anbefalte forkunnskaper	Opptakskravene er norsk autorisasjon som tannlege og minst 2 års erfaring fra allmennpraksis.
Politiattest	Opptak til studiet krever politiattest. Utfyllende informasjon om politiattest er gitt i Forskrift om opptak til høyere utdanning, Kapittel 6 Politiattest ved opptak til høyere utdanning (Kunnskapsdepartementet, 12.5.2015), se her .
Faglig innhold og beskrivelse av studiet	Oral kirurgi og oral medisin utgjør en egen disiplin innen odontologisk utdanning, klinikk og forskning. Fagområdet har siden 1953 vært en odontologisk spesialitet i Norge. Fagdisiplinen oral kirurgi og oral medisin omhandler diagnostikk og kirurgisk/medisinsk behandling av sykdommer i munnhulen, kjevene og tilgrensende deler av ansiktet. Sammenhengen mellom oral helse og generell helse har avgjørende betydning for diagnostikk og behandling innen området oral kirurgi og oral medisin. Innsetting av implantater for feste av tannerstatninger har vært en del av fagområdet siden 1970-tallet. Spesialister i oral kirurgi og oral medisin vil kunne arbeide i privat praksis, på kompetansesentre eller på sykehus. På sykehus vil man foreta behandling av mer kompliserte kasus som bl.a. traumer, korrektiv ansiktskirurgi (ortognatisk kirurgi) og kjeveleddskirurgi som krever generell anestesi. Spesialister i oral kirurgi vil naturlig arbeide sammen med andre spesialister i odontologi og medisin. Spesialistutdanningen skal også føre frem til gode kunnskaper i planlegging av tannbehandling, helseøkonomi og epidemiologi. Pedagogisk utdanning inngår i utdanningen, da det er forventet at en spesialist skal kunne drive helseopplysning og delta i undervisning, opplæring og veiledning av annet helsepersonell. Evnen til kritisk gransking av metoder og teknikker innen spesialiteten skal utvikles i løpet av spesialistutdanningen. Dette innebærer at grunnleggende kunnskaper om vitenskapelige metoder skal innhentes, fremfor alt gjennom en kritisk gjennomgang av relevant litteratur. Vitenskapelig arbeid og skolering i

form av en spesialistoppgave samt litteraturstudier/seminarer er derfor en obligatorisk del av spesialistutdanningen.

Følgende retningslinjer og publikasjoner har fungert som bakgrunnsmateriale for utarbeidelse av studieplanen¹:

- Lov om universiteter og høyskoler (Universitetsloven) av 12.05.95 m. senere endringer
- Lov om helsepersonell (Helsepersonelloven) m.v. av 02.07.99 m. senere endringer
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven) av 10.02.67 m. senere endringer
- Forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger
- Spesialisthelsetjenesteloven §3-5
- Regjeringens oppdragsdokument 2011
- Kravliste for kontroll av Bachelor- og Mastergradsstudier ved UiT
- Utdanning av spesialister og opprettelse av regionale odontologiske kompetansesentra. Statens helsetilsyn, IK 2701, Oslo 2000
- Spesialistutdanning i Nord-Norge, prinsipper i utdanningen og behovet for spesialister i regionen 2006-2020. Regionalt samarbeidsprosjekt Nordland, Troms og Finnmark i regi av TkNN. Tromsø 2006
- Regler for spesialistutdanning av tannleger, Helse- og omsorgsdepartementet, Oslo 19.12.2008
- Kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten ved Universitetet i Tromsø, Tromsø 2009
- Helsedirektoratets arbeid med spesialistutdanning av tannleger. Arbeidsgruppens arbeid ferdigstilles 2019/2020

Tabell: oppbygging av studieprogram

Semester	Klinikk	Kurs	Seminarer	Spesialist oppgave	Total ECTS
1	Klinisk undervisning/Praksis Pasientbehandling starter Operasjoner sammen med lærer Poliklinikk med veiledning	Grunnleggende kurs (Kjernepensum se emnekode)	Kliniske seminarer i: Radiologi Patologi Implantatbehandling Litteraturseminar Klinisk fotografering		30

2	Klinisk undervisning/Praksis Operasjoner med veiledning Poliklinikk med veiledning	Grunnleggende kurs (Kjernepensum se emnekode) Traumekurs Forsvarets sanitet	Kliniske seminarer i: Radiologi Patologi Implantatbehandling Litteraturseminar	Spesialist oppgave	30
3	Klinisk undervisning/Praksis Operasjoner med veiledning Poliklinikk med veiledning	Grunnleggende kurs (Kjernepensum se emnekode) Disseksjon Hode-Hals	Kliniske seminarer i: Radiologi Patologi Implantatbehandling Litteraturseminar	Spesialist oppgave	30
4	Klinisk undervisning/Praksis Operasjoner med veiledning Poliklinikk med veiledning Medisinsk randtjeneste	Grunnleggende kurs (Kjernepensum se emnekode)	Kliniske seminarer i: Radiologi Patologi Implantatbehandling Litteraturseminar	Spesialist oppgave	30
5	Klinisk undervisning/Praksis Operasjoner med veiledning Poliklinikk med veiledning	Lystgassanalgesi	Kliniske seminarer i: Radiologi Patologi Implantatbehandling Litteraturseminar	Spesialist oppgave	30
6	Klinisk undervisning/Praksis Operasjoner med veiledning Poliklinikk med veiledning	Spesielle kurs for avansert behandling	Kliniske seminarer i: Radiologi Patologi Implantatbehandling Litteraturseminar	Spesialist oppgave	30

	Medisinsk randtjeneste				
7	Klinisk undervisning/Praksis Operasjoner med veiledning Poliklinikk med veiledning Medisinsk randtjeneste	Spesielle kurs for avansert behandling	Kliniske seminarer i: Radiologi Patologi Implantatbehandling Litteraturseminar	Spesialist oppgave	30
8	Klinisk undervisning/Praksis Operasjoner med veiledning Poliklinikk med veiledning Medisinsk randtjeneste	Spesielle kurs for avansert behandling	Kliniske seminarer i: Radiologi Patologi Implantatbehandling Litteraturseminar	Spesialist oppgave	30
9	Klinisk undervisning/Praksis Operasjoner med veiledning Poliklinikk med veiledning Medisinsk randtjeneste	Spesielle kurs for avansert behandling	Kliniske seminarer i: Radiologi Patologi Implantatbehandling Litteraturseminar	Spesialist oppgave	30
10	Klinisk undervisning/Praksis Operasjoner med veiledning Poliklinikk med veiledning Medisinsk randtjeneste		Kliniske seminarer i: Radiologi Patologi Implantatbehandling Litteraturseminar	Oppgaven innleveres og vurderes	30
ECTS	220	30	20	30	300

Læringsutbytte- beskrivelse	Etter bestått studieprogram har kandidaten følgende læringsutbytte: Kunnskaper: • Kan oppføre seg som profesjonell utøver av spesialistområdet overfor pasienter og kollegaer. • Har inngående kunnskap om basal oral biologi, herunder saliva, tenner og tannbærende strukturer, tyggeapparatet og nærliggende strukturer, anatomi, fysiologi, patologi og kraniofacial utviklingsbiologi • Har omfattende kunnskap innen farmakologi, inkludert medikamentbivirkninger som kan ha konsekvenser for sykdommer i munnhulen og medikamenter som kan påvirke de medikamentene vi bruker i vår behandling • Har omfattende kunnskap om immunologiske prosesser, sykdommer som er immunologisk betinget og behandling med medikamenter som påvirker inflammasjonsprosessen • Har omfattende kunnskap i mikrobiologi og sykdommer som er mikrobiologisk betinget • Har omfattende kunnskap om sykdommer som er genetisk betinget. • Kan prinsippene for kjeveleddskirurgi • Har kunnskap innen statistikk og forskningsmetode for selv å kunne planlegge, gjennomføre, vurdere og tolke egen spesialistoppgave, samt på et selvstendig grunnlag å analysere statistisk metode og tolkning i vitenskapelige artikler • Har omfattende kunnskap om aktuell nasjonal og internasjonal faglitteratur og kan vurdere denne kritisk. • Kan til enhver tid gi pasientene evidens basert diagnostikk, behandling og oppfølging. • Kan gi pasientene en etisk forsvarlig diagnostikk, behandling og oppfølging. Ferdigheter: • Kan diagnostisere sykdommer i tenner, kjeve og tilgrensende strukturer • Kan identifisere indikasjoner og kontraindikasjoner for kirurgisk behandling • Kan vurdere laboratorietester (mikrobiologi, hematologi, patologi) • Kan utføre alle typer kirurgiske inngrep i tenner-, kjeve og tilgrensende strukturer • Kan kritisk vurdere faglitteratur • Kan ta imot henviste pasienter for rådgivning, avansert diagnostikk og nødvendig kirurgisk behandling • Kan utføre alle typer dentoalveolære inngrep • Kan behandle alle typer av kjeve-/ansiktsskader, tannskader og bløtvevsskader i munn og ansikt • Kan foreta den kirurgiske delen av oral implantatprotetikk. • Kan utføre bløtvevsplastikker og kjevekamsoppbygging
--------------------------------	---

	• Kan i samarbeid med andre spesialister utrede og analysere bitt-/kjeveanomalier og utføre korrektive kirurgiske inngrep på kjeve • Kan diagnostisere og utføre konservativ behandling av kjeveleddslidelser. • Kan foreta punksjonsprosedyrer som injeksjoner i kjeveleddet. • Kan utrede, diagnostisere og behandle orofasiale smerter i samarbeid med andre odontologiske og medisinske disipliner, og kan delta i tverrfaglige smerteteam • Kan diagnostisere og behandle orale munnhulesykdommer i samarbeid med medisinske spesialiteter innen dermatologi, ØNH, allergologi, immunologi, infeksjonsmedisin, revmatologi, indremedisin og pediatri • Kan diagnostisere, inkludert ta biopsi, og kirurgisk behandle benigne tumorer, herunder alle odontogene tumorer. • Kan inngå i tverrfaglige team for behandling av maligne svulster i munn-, hode- og halsregionen med oppgaver knyttet til reseksjon, rekonstruksjon og rehabilitering. • Kan behandle pasienter med komplisert allmenntannlegens bakgrunn og er i stand til å diagnostisere orale manifestasjoner av ulike generelle sykdommer • Kan forskrive og trygt administrere alle medikamenter som er aktuelle innen odontologi. • Kan planlegge, gjennomføre og vurdere egne forskningsprosjekter, og framstille dette skriftlig og muntlig. Generell kompetanse: • Kan samarbeid med andre spesialiteter (teamarbeid) • Kan presentere fagfeltet for andre personellgrupper og publikum • Kan gi råd/veiledning til kolleger innen fagområdet oral kirurgi og oral medisin • Kan gi etterutdanningskurs for alt tannhelsepersonell • Kan gi klinisk veiledning til studenter og spesialistkandidater i oral kirurgi og oral medisin
Studiets relevans	Innen fagområdet oral kirurgi og oral medisin er det klar forskjell mellom spesialistens og allmenntannlegens arbeidsoppgaver. Generelt kan en si at primærdiagnostikk, ukompliserte tannekstraksjoner og biopsier er allmenntannlegens oppgaver. Avansert diagnostikk og kirurgi er spesialistens oppgaver, ofte i samarbeid med andre spesialister innen odontologi og medisin. I tillegg vil det være nødvendig med kompetanse innen oral kirurgi og oral medisin for å gi mastergradsstudentene i odontologi en best mulig utdanning innen faget. Spesialister i oral kirurgi og oral medisin vil kunne arbeide i privat praksis, på kompetansesentre, på sykehus og i akademier. Det eksisterer et nært daglig samarbeid med øvrige odontologiske spesialiteter ved IKO, TkNN og UNN. Kontakten med tannhelsetjenesten opprettholdes gjennom henvisninger, muntlige konsultasjoner og internutdanning. Samarbeid med andre helsetjenester skjer fremfor alt i form

	av henvisninger, pasientbehandling på UNN, ØNH og øvrige avdelinger avhengig av behov.
Arbeidsomfang og læringsaktiviteter	Arbeidsomfang For å nå læringsmålene må studentene forvente å arbeide 40 timer i uken med studiene, inkludert forelesninger, seminarer og selvstudium. Spesialutdanningen i oral kirurgi og oral medisin er et 5-årig fulltids studium som er basert på 40 timer i uken og 40 uker i året- som totalt gir 8000 timer over 5 år (60 studiepoeng pr år, 300 studiepoeng totalt). Læringsaktiviteter Den teoretiske utdanningen består av kurs, forelesninger og seminarer. Presentasjon av egen behandlingsplanlegging foregår også i seminarform. Alle kurs og seminarer inngår i en timeplan og er obligatoriske. I tillegg forutsetter den teoretiske utdanningen selvstudium av relevant litteratur for fagområdet. Teoretiske kurs på spesialistutdanningsnivå og generelle grunnleggende kurs felles for de andre spesialistutdanningene på IKO/TkNN tilsvarer 30 studiepoeng (800 timer). I den teoretiske opplæringen inngår bl.a. følgende kurs: Statistikk (HEL-8024) 3 ECTS Forskningsmetode, etikk (HEL 8040) 7 ECTS Allmennrettet og vitenskapelig forskningskommunikasjon (HEL-8004) 3 ECTS Systematic reviews (HEL-8031) 2 ECTS Klinisk veiledningspedagogikk (HEL- 6331/6332) 10 ECTS Mikrobiologi (IKO) 2 ECTS Rekkefølgen på kurs kan variere Den kliniske delen av opplæringen foregår delvis ved Tannhelsetjenestens kompetansesenter for Nord-Norge (TkNN) og delvis ved Universitetssykehuset i Nord-Norge eller ved Nordlandsykehuset i Bodø. Her vil kandidaten både behandle egnepasienter under veiledning og assistere andre spesialister (tannlege- og medisinske spesialister) under behandling. I utdanningen inngår blant annet klinisk arbeid innen tilgrensende medisinske fagområder som generell medisin, øre-nese-hals, plastikk-kirurgi, generell anestesi og generell kirurgi/ortopedisk kirurgi. Av spesielle prosedyrer kreves som et minimum 100 varierte kasus innen følgende områder: Implantatbehandling, ortognatisk kirurgi, kjevefrakturer, kjeveledsbehandling, oral medisin, dentoalveolær kirurgi. Kandidatene må utarbeide en omfattende skriftlig rapport på 30 ferdigbehandlede pasientkasus der de presenterer sine kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Spesialistutdanningen i oral kirurgi og oral medisin skal gi trening i helsekommunikasjon som gir kompetanse på å informere, veilede og undervise helsearbeidere både innen og utenfor tannhelsetjenesten. For å trene opp pedagogiske ferdigheter skal spesialistkandidaten minst en gang pr. semester

	planlegge og gjennomføre seminarer og forelesninger for tannlege- og tannpleierstudenter. I løpet av spesialistutdanningen kan det være ønskelig med kurs som ikke gis ved UiT. Man vil da måtte vurdere om kurs ved andre læresteder i Norge eller utlandet skal gå inn i kursporteføljen. Man må påregne at disse kursene må betales. I løpet av spesialistutdanningen vil kursporteføljen kunne forandres.
Eksamen og vurdering	Kunnskapskontroll av delelementene fra 1.-10. semester skjer gjennom skriftlig og muntlig tester ved slutten av hvert semester. Enkelte kurs har eksamen eller innlevering, og disse må være bestått for å få dette godkjent. Ikke bestått eksamen eller innlevering må tas på nytt. Praktisk-kliniske ferdigheter rapporteres gjennom regelmessig oppfølging. Veilederne er ansvarlige for at en adekvat holdning/tilnærming til yrkesutøvelse oppnås. Det skjer i den kliniske hverdagen og suppleres gjennom utviklingssamtaler hvert semester. Det kreves dokumentasjon for at kandidaten har deltatt i alle deler av spesialistutdanningen slik den er beskrevet i semesterplanene. All pasientbehandling skal dokumenteres basert på fullstendig journalføring. Det må komme tydelig fram i hvilken grad kandidaten selv har utført inngrepet eller vært assistent. Ved avsluttende mappe-eksamen skal kandidaten legge fram 30 godt dokumenterte kasus fra egen pasientbehandling samlet i en mappe. Denne mappen skal dokumentere at kandidaten har utført behandling av kompliserte kasus med stor variasjonsbredde. Det er en avsluttende muntlig eksamen med ekstern sensor. I tillegg har man en forelesning der man presenterer sitt vitenskapelige arbeid.
Vitenskapelig arbeid/spesialistoppgave	Kandidaten skal i løpet av spesialistutdanningen gjennomføre et vitenskapelig arbeid av et omfang og kvalitet som tilsier at det kan publiseres i et fagfellelvurdert internasjonalt tidsskrift. Fagansvarlig ved IKO godkjenner spesialistoppgaven. Dette skriftlige arbeidet bør være relatert til et emne innen oral kirurgi og oral medisin, og kan enten være basert på egen forskning, være et kompilatorisk arbeid eller være et veldig verdifullt bidrag av pedagogisk art. Dersom spesialistkandidaten ikke er hovedforfatter skal det fremgå hvilken del av arbeidet kandidaten har gjort. Eventuelle tidligere publisert arbeid kan etter en individuell vurdering aksepteres som vitenskapelig arbeid.
Undervisnings- og eksamensspråk	Undervisningsspråket er som hovedregel norsk eller skandinavisk, men enkelte emner kan også undervises på engelsk. Faglitteraturen vil være på engelsk, norsk eller skandinavisk. Eksamensspråket er norsk.
Internasjonalisering og utveksling	Man vil benytte seg av de internasjonaliseringsavtaler som UiT til enhver tid har, og søke å utvikle nye samarbeidsavtaler der dette kan være ønskelig. Pr i dag har de andre lærestedene for oral kirurgi og oral medisin samarbeid med: Malmö/Lund, Karolinska i Stockholm, Århus, Boston, Sør-Afrika for å nevne noen. Det vil være naturlig å samordne denne utvekslingen.

Praksis	Den kliniske undervisningen innebærer pasientbehandling med veiledning. Det kreves dokumentasjon for at kandidaten har deltatt i alle deler av spesialistutdanningen. All pasientbehandling skal dokumenteres. Ved avsluttende eksamen skal kandidaten legge fram et bestemt antall godt dokumenterte kasus fra egen pasientbehandling samlet i en mappe. Denne mappen skal dokumentere at kandidaten har utført behandling av kompliserte kasus med stor variasjonsbredde. Den kliniske spesialutdanningen i oral kirurgi og oral medisin er en del av spesialutdanningen ved Institutt for klinisk odontologi UiT, TkNN og UNN. Deler av spesialisttjenesten kan bli lagt til Nordlandssykehuset i Bodø. IKO fører på vegne av fakultetet tilsyn med gjennomføringen av programmet og har ansvaret for at det faglige innholdet i programmet holder et adekvat nivå. I løpet av sykehustjenesten skal kandidaten ha til sammen minst 10 måneders sideutdanning innen områder av betydning for spesialiteten: • 2 mnd Generell medisin • 2 mnd ØNH • 2 mnd Plastikkirurgi • 2 mnd Generell anestesi (evt lystgasskurs og 1 mnd anestesi) • 2 mnd Generell kirurgi/ortopedisk kirurgi (evt krigskirurgi og 1 mnd kirurgi)
Administrativt ansvarlig og faglig ansvarlig	Institutt for klinisk odontologi ved Det helsevitenskapelige fakultet, UiT Norges arktiske universitet vil ha faglig og administrativt ansvar for studieprogrammet. Man vil ha en programansvarlig med spesialitet i oral kirurgi og oral medisin og phd. Studieplanen er godkjent av fakultetsstyret ved Det helsevitenskapelige fakultet UiT Norges arktiske universitet samt av programstyret ved Institutt for klinisk odontologi.
Kvalitetssikring	Studieprogrammet vil fortløpende bli vurdert av programstyret ved Institutt for klinisk odontologi ved Det helsevitenskapelige fakultet. I tillegg vil man ha felles møter for spesialistutdanningen i oral kirurgi og oral medisin for de øvrige læresteder for spesialiteten i Norge. Den praktisk kliniske opplæringen vil foregå ved Tannhelsetjenestens kompetansesenter for Nord-Norge og ved Universitetssykehuset i Nord-Norge. Fagansvarlig for utdanningen ved IKO vil ha tett oppfølging av den eksterne kliniske praksisen. Man vil i tillegg være i dialog med Helsedirektoratet i forhold til lover og retningslinjer som gis i forhold til spesialistutdanningen av tannleger i Norge. Spesialistutdanningen i oral kirurgi og oral medisin skal skje under veiledning av tannleger med spesialistkompetanse i faget. Kompetanseutviklingen under utdanningen støttes av veileder som også skal kontrollere at spesialistkandidaten i løpet av sin spesialistutdanning gradvis tilegner seg kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som beskrevet i læringsutbyttebeskrivelsene. Ut fra de nye anbefalinger fra Helsedirektoratet skal det være en hovedveileder med både forskningskompetanse (phd) og godkjent spesialitet i oral kirurgi og

	oral medisin eller Maxillofacial kirurgi. Den kliniske veileder kan være en annen person f.eks. på et sykehus og må ha godkjent spesialitet i oral kirurgi og oral medisin eller Maxillofacial kirurgi. Veilederen for spesialistarbeidet må ha phd.
Andre bestemmelser	Helsedirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet arbeider for tiden med nye spesialistregler for tannleger. Disse er ikke ferdig behandlet. Imidlertid har flere av de som har arbeidet med studieplanen i oral kirurgi og oral medisin ved Universitetet i Tromsø deltatt i dette arbeidet, slik at de nye bestemmelser er tatt inn i arbeidet med denne studieplanen. Forslag til nye spesialistregler er per 07.06.2021 ute til høring.